

УДК 636.598:636.082

Г. М. СЕДЛО, доктор сільськогосподарських наук, член-кореспондент НААН

Л. Я. СЛОБОДА, науковий співробітник

М. Д. ПЕТРІВ, кандидат сільськогосподарських наук

Н. М. ЗАГОРЕЦЬ, Г. В. ТЕСАК, М. М. ХОМИК, наукові співробітники

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

вул. Грушевського, 5, с. Оброшино Пустомитівського р-ну

Львівської обл., 81115, e-mail: inagrokarpat@gmail.com

РЕПРОДУКТИВНІ ТА ПЕРО-ПУХОВІ ЯКОСТІ ОБРОШИНСЬКИХ ГУСЕЙ ПРИ РОЗВЕДЕННІ “В СОБІ”

Подано дані щодо несучості, інкубаційних якостей яєць та перо-пухової продуктивності оброшинських сірих і білих гусей при розведенні “в собі”.

Встановлено, що за цими показниками найкраще поєднання було в оброшинських сірих помісних гусей, яким була прилита кров великої сірої породи гусей, і в оброшинських білих помісних гусей, схрещених з легартами.

Ключові слова: *гуси, інкубаційні якості, несучість, заплідненість, виводимість.*

Останніми роками в нашій країні помітно збільшився інтерес до гусівництва. Розвивається галузь у напрямі спеціалізації, концентрації

© Седло Г. М., Слобода Л. Я., Петрів М. Д.,

Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2014. Вип. 56 (II).
та інтенсифікації. Переведення гусівництва на промислову основу потребує створення нових ліній, кросів, типів, здатних проявити максимальну продуктивність при найменших затратах кормів на одиницю продукції [4].

Наукові дослідження з селекційно-племінної роботи у гусівництві ведуться на рівні порід та популяцій і мають бути спрямовані на поліпшення несучості, відтворних якостей, збільшення виходу молодняка (виводимості) на гуску і життєздатності, підвищення збереженості гусенят, живої маси, інтенсивності росту в ранньому віці, здатності до відгодівлі на жирну печінку, збільшення виходу пера та пуху прижиттєвого скубання, зниження затрат корму [3]. Виходячи з цього, слід вважати створення нових, удосконалення та збереження наявних ліній, кросів, порід та популяцій, комплексну оцінку родинних форм за відтворними якостями, розробку моделей основних селекційних ознак птиці, застосування оцінки за їх елементами, вивчення реакції “генотип-середовище”, збереження та раціональне використання генофонду птиці, а також розробку і обґрунтування селекційних технологій з використанням методів неспецифічної діючої, стимулюючої та змінної терапії важливими умовами розвитку м'ясного птахівництва.

Важко переоцінити значення збереження наявних та виведення нових вітчизняних порід гусей та подальшої селекційної роботи в цій галузі. В даний час у нашій країні є велика потреба в породах гусей, добре пристосованих до місцевих умов утримання, з високою інтенсивністю росту та добрими відгодівельними якостями.

В Інституті сільського господарства Карпатського регіону НААН було створено породу оброшинських сірих та білих гусей, яка виведена методом схрещування місцевих білих, китайських сірих і великих сірих гусей і поєднує в собі ознаки всіх цих порід. Для поліпшення продуктивних якостей у попередні роки було проведено прилиття крові породи легарт і великої сірої. Тому метою наших досліджень є удосконалення племінних та продуктивних якостей оброшинських сірих і білих гусей при розведенні “в собі”, що дозволить зберегти цінні якості вихідного поголів'я і тим самим забезпечити їх конкурентоспроможність в сучасних умовах.

Цю роботу проводили шляхом відбору і підбору особин з високими продуктивними якостями з метою одержання однотипної птиці, яка б відповідала запланованим параметрам продуктивності при поліпшених умовах годівлі і вирощування.

Дослідження проводили в лабораторії дрібного тваринництва ІСГКР НААН та ДП ДГ “Миклашів”.

Селекційну роботу, спрямовану на закріплення стандартних для кожної породної групи ознак, проводили шляхом індивідуально-масового відбору. Перед початком племінного періоду самці та самки всіх породних груп були індивідуально оцінені за екстер'єром, типовістю оперення, живою масою. Протягом продуктивного періоду на груповому рівні проведено облік несучості, заплідненості, виводимості яєць, виводу молодняку. В добовому віці проведено жорсткий відбір гусенят за екстер'єром. У процесі вирощування гусенят з живою масою, меншою від середнього значення у стаді, у 9 та 26-тижневому віці було вибракувано. При цьому за зовнішніми ознаками було проведено відбір гусей з добре розвинутими м'ясними формами за відсутності у них дефектів екстер'єру та визначено проміри статей тіла, асоційовані з м'ясними формами, а також було враховано збереженість молодняку до 9-тижневого віку.

З поголів'я гусей сформовано чотири групи птиці, по 100 голів у кожній, які на період парування та яйцекладки (з січня до травня) утримувалися роздільно із забезпеченням належного рівня годівлі та режиму утримання. Облік несучості проводили щоденно з вирахуванням індексу форми яєць шляхом лінійного вимірювання та зважування і відбором за цим показником та масою їх для інкубації. Нагромадження інкубаційних яєць та контроль за їх зберіганням проводили щонайбільше до 14 діб, після чого їх відправляли на інкубацію, яку проводили згідно з відповідними інструкціями.

Молодняк, починаючи з одноденного віку, був помічений і поставлений на роздільне вирощування згідно з генотипом. Годівлю до 3-тижневого віку здійснювали спецкомбікормом.

1. Схема досліді

♀	I група	II група	III група	IV група
	ОС (ОС x BC) ♂	ОБ (ОБ x легарт) ♂	ОС ♂	ОБ ♂
ОС (ОС x BC) ♀	X			
ОБ (ОБ x легарт) ♀		X		
ОС ♀			X	
ОБ ♀				X

Примітка: ОС – оброшинська сіра; ОБ – оброшинська біла; ОС ♀ x BC ♂, ОБ ♀ x легарт ♂ – помісі першого покоління.

Несучість – важлива ознака продуктивності, яка залежить від породних та індивідуальних особливостей птиці і умов утримання та годівлі. Вона тісно пов'язана з тривалістю періоду і циклічністю яйцекладки: між цими ознаками і несучістю існує досить висока позитивна кореляція. Між несучістю і запліднюваністю яєць кореляція майже відсутня [2].

Зростання виробництва гусячого м'яса має відбуватися за рахунок збільшення маточного поголів'я, підвищення несучості і процента виводу гусенят [4].

Одним з важливих показників в оцінці продуктивних і племінних якостей є маса яйця, яка пов'язана із статевою зрілістю, віком, несучістю, інкубаційними якостями і живою масою в одноденному віці [5].

2. Несучість та інкубаційні якості яєць

Показники	Група гусей			
	I	II	III	IV
Тривалість яйцекладки, діб	103 ± 4,60	100 ± 5,20	97 ± 4,80	93 ± 5,40
Середня несучість гусок, шт. яєць	41 ± 1,10	40,5 ± 1,80	38,6 ± 2,10	38,1 ± 1,30
Середня маса яйця, г	160,1 ± 2,10	162,4 ± 2,9	153,2 ± 3,0	159,1 ± 2,3
Довжина яйця, мм	84,1 ± 0,15	84,4 ± 0,20	83,2 ± 0,19	84,0 ± 0,13
Ширина яйця, мм	56,2 ± 0,12	56,1 ± 0,18	56,4 ± 0,16	56,5 ± 0,11
Індекс форми	66,8	66,5	67,5	67,3

З даних табл. 2 видно, що за тривалістю яйцекладки і кількістю знесених яєць I група переважає інші групи. Проте гуси II групи незначною мірою переважають гусей інших груп за масою і розмірами яйця.

Середня несучість гусей I групи становила 41 шт. яєць на голову, в II групі – 40,5 шт. яєць, в III групі – 38,6 шт. яєць, IV групі – 38,1 шт. яєць. При цьому середня маса яйця у I групі становила 160,1 г, а у II – 162,4 г, III – 153,2 г, IV – 159,1 г. Поряд із зважуванням щоденно брали проміри яєць (довжина і ширина) та визначали індекс форми яєць. Ці показники у I групі дорівнювали: довжина яйця – 84,1 мм, ширина – 56,2 мм, індекс форми – 66,8, у II групі – відповідно 84,4 мм, ширина – 56,1 мм, індекс форми – 66,5. У III групі довжина яйця становила 83,2 мм, ширина – 56,4 мм, індекс форми – 67,5, а у IV – 84,0 мм, 56,5 мм, 67,3.

3. Результати інкубації яєць, %

Група	Запліднюваність	Задохлики	Вивід гусенят	Збереженість
I	84,3	9,2	75,1	92,0
II	83,9	7,4	76,5	91,8
III	83,5	12,5	71,0	87,0
IV	83,0	7,8	75,2	89,0

Результати вивчення інкубаційних якостей яєць вказують на те, що запліднюваність була вищою у гусок I групи і становила 84,3 %, що на 0,8 % переважає цей показник у III групі, а у II групі – 83,9 %, що на 0,9 % більше, ніж у IV групі. Вищою виводимістю характеризувалися гуси II групи (76,5 %). Цей показник дорівнював у I групі 75,1 %, III – 71 % та IV – 75,2 %. Одним з показників життєздатності молодняку гусей є його збереженість за період вирощування. З одержаних даних видно, що збереженість молодняку у I групі була кращою і становила 92, у II – 91,8, у III – 87, а у IV – 89 %. Отже, за показниками запліднюваності та збереженості переважала I група (табл. 3).

4. Фракційний склад перо-пухової сировини молодняку гусей, %

Групи гусей	Перо		Пух		Засміченість
	зріле	незріле	зрілий	незрілий	
11 тижнів					
I	68,6	7,1	15,3	4,1	4,9
II	67,2	8,7	14,1	4,6	5,4
III	68,0	6,3	15,6	4,8	5,3
IV	66,8	7,5	13,7	6,2	5,8
18 тижнів					
I	61,0	2,3	32,2	1,7	2,8
II	58,7	3,3	35,8	1,2	1,0
III	59,5	1,2	34,7	2,2	2,4
IV	60,9	2,4	33,4	0,8	2,5

З даних табл. 4 видно, що вміст пуху в перо-пуховій сировині, одержаній при першому скубанні, невисокий і становить 13,7–15,6 %. При другому скубанні вміст пуху зростає більш ніж у два рази (31,2–35,8 %). Оброшинські сірі гуси мають дещо вищі показники пера і пуху порівняно з оброшинськими білими (але водночас їх сировина містила більше незрілого пера і пуху). Статистично вірогідної різниці між групами за вмістом перо-пухової сировини ми не виявили. Але

оброшинські сірі гуси проявляють тенденцію до поліпшення своїх перо-пухових якостей.

Висновки. Внаслідок проведеної селекційно-племінної роботи встановлено:

– оброшинські сірі гуси характеризуються такими показниками продуктивності: несучість – 38,6 шт. на голову, маса яйця – 153,2 г, запліднюваність – 83,5 %, виводимість – 71,0 %, збереженість – 87,0 %;

– помісні оброшинські сірі гуси мали відповідно вищі показники: за несучістю – на 6,2 %, запліднюваністю – 0,8 %, виводимістю – 4,2 %, збереженістю – 5,0 % при вищій масі яйця на 4,5 %;

– продуктивність оброшинських білих гусей характеризується такими показниками: несучість – 38,1 шт. на голову, маса яйця – 159,1 г, запліднюваність – 83,0 %, виводимість – 72,5 %, збереженість – 89,0 %;

– помісні оброшинські білі гуси мали вищі показники продуктивності: за несучістю на 6,3 %, запліднюваністю – 0,09 %, виводимістю – 4,0 %, збереженістю – 2,8 % при вищій масі яйця на 2,1 %;

– за вмістом перо-пухової сировини оброшинські сірі гуси проявляють тенденцію до поліпшення своїх перо-пухових якостей.

Список використаної літератури

1. Авраменко В. І. Утримання гусей / В. І. Авраменко. – Донецьк : Сталкер, 2001. – 64 с.

2. Інкубація яєць сільськогосподарської птиці : метод. посіб. / під заг. ред. Бреславця В. О. – Х. : [Б. в.], 2001. – С. 27–30.

3. Краснощок В. Г. Удосконалення прийомів відбору гусей на підвищення відтворних якостей та перо-пухової продуктивності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : спец. 06.02.01 «Розведення та генетика тварин» / В. Г. Краснощок ; Херсон. держ. аграр. ун-т. – Херсон, 2003. – 19 с.

4. Петров Ю. Є. Стан та перспективи розвитку племінного птахівництва в Україні / Ю. Є. Петров // Ефективне птахівництво та тваринництво. – 2002. – № 3. – С. 7–8.

5. Хвостик В. П. Еколого-генетичні параметри несучості гусей / В. П. Хвостик // Сучасне птахівництво. – 2012. – № 5 (114). – С. 23–24.

6. Хомин М. М. Перо-пухові якості оброшинських сірих гусей / М. М. Хомин, Н. В. Падалка, Ю. В. Лах // Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. – 1994. – Вип. 39. – С. 82–84.

Отримано 01.09.2014